
"Dziedzictwo unii brzeskiej [The Legacy of the Union of Brest]", Radosław Dobrowolski, Mariusz Zemło (eds), Lublin-Supraśl 2012 : [recenzja]

Hereditas Monasteriorum 4, 434-435

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

comme affirmation d'autorité : l'exemple du père Louis Petit (1580-1612/1652), ministre général de l'ordre des trinitaires, s. 201–208; Ph. Castagnetti, *L'exercice de l'autorité dans les monastères féminins à l'âge baroque d'après les „Positiones” des procès de canonisation : le couvent des capucines de Città di Castello sous sainte Véronique Giuliani vu par le „Summarium super virtutibus” de 1752*, s. 209–236.

W części trzeciej, poświęconej osobom dzierżącym władzę lub posiadającym odpowiedni „aurytet” oraz władzy osób i instytucji spoza środowiska zakonnego (*Personnes d'autorité, pouvoirs extérieurs*): R. Benoit-Meggenis, *L'autorité de l'empereur dans les monastères byzantins (IXe-XIVe siècles)*, s. 239–250; A. Peters-Custot, *Le monachisme italo-grec, entre Byzance et l'Occident (VIIIe-XIIIe siècles) : autorité de l'higoumène, autorité du charisme, autorité de la règle*, s. 251–266; O. Delouis, *L'autorité, l'Ancien et l'higoumène à Byzance*, s. 267–288; C. Andenna, *Le cardinal protecteur dans les ordres mendiants : une personne d'autorité?*, s. 289–313; I. Iribarren, *Les « grandes eaux » de la doctrine au XVe siècle: Jean Gerson, les célestins et les franciscains spirituels*, s. 315–331; H. Millet, *Des abbés ou des maîtres ? Les fondements de l'autorité des abbés appelés à résoudre le Grand Schisme d'Occident*, s. 333–348; J.-P. Gay, *Le casuiste dans la communauté : l'expertise comme mode nouveau de gestion de l'autorité communautaire à l'époque modern ?*, s. 349–368; A. Valerio, *Arcangela Biondini (1641-1712) : l'autorità di una fondatrice*, s. 369–378; G. Goudot, *Tradition locale et système clunisien. Hiérarchie et autorité dans les abbayes d'obédience de l'ordre de Cluny à l'époque moderne*, s. 379–393.

W części czwartej, poświęconej zakresowi władzy (*Enjeux de pouvoir*): É. LUSSET, „*Auctoritas vilescat*”. *Contestations de l'autorité et violences envers le supérieur dans les communautés de moines bénédictins et de chanoines augustins en Angleterre à la fin du Moyen Âge*, s. 397–409; Y. BRETON, *Le contrôle des curés génovéfains par l'abbé de Sainte-Geneviève et l'évêque diocésain dans l'Ouest de la France aux XVIIe et XVIIIe siècles*, s. 411–434; F. MEYER, *L'autorité du bureau épiscopal sur les réguliers en France aux XVIIe et XVIIIe siècles*, s. 435–447; C. MULLER, *L'autorité par l'élection ? Le cas de l'Alsace au XVIIIe siècle*, s. 449–461. Zbiór kończy podsumowanie autorstwa D.-O. HURELA, s. 463–467.

Marek DERWICH
Instytut Historyczny
Uniwersytet Wrocławski

Radostaw DOBROWOLSKI, Mariusz ZEMŁO (eds), *Dziedzictwo unii brzeskiej*
[*The Legacy of the Union of Brest*] (Acta Collegii Suprasliensis, 14),
Lublin-Supraśl: Wydawnictwo KUL, 2012, pp. 424, illustrated

The 22 articles included in this publication have been divided into five thematic groups.

In the first group, *Around the doctrine*, R. Kimsza discusses the understanding of the truth about man in the theology of the Christian East and M.A. Korzo – *Sobranie pripadkov kratkoe* (Supraśl 1722) in the light of the 17th century Catholic *Institutiones morales*.

In the second group, *The Basilians*, we find papers devoted to the Basilians' popular missions (P. Marceluk OSBM) and parochial schools in the Grodno governorate and Białystok district in 1795–1839 (R. Dobrowolski), the history of their residence which functioned in 1741–1872 in

Warsaw in the light of Lviv sources (B. Lorens), 18th century Basilian bishops (D. Wereda), and the importance of the Bishop of Chełm, Ferdynand Ciechanowski, in the shaping of ecclesiastical identity of Greek Catholics of Chełm and the south Podlasie region (P. Siwicki).

In the third group, *Places of worship*, we learn about the history of three churches (at times Orthodox, at times Uniate) in Balla (P. Borowik), Lipsk on Biebrza (G. Ryzewski) and Hodyszewo (J. Tomalska).

The fourth group, *Architecture and art*, opens with two papers based on visitations and devoted to Uniate architecture. The first one describes the Basilian Church of St. Nicholas in Brest (I. Laurouskaya, annex includes three descriptions dated 1819–1823), and the second is devoted to 22 parish and 5 filial churches which formed the Holubiche deanery of the “Polish Polotsk” diocese (P. Sygowski, based on a 1789 visitation, with maps). Other papers examine the representations of baptismal rites in Orthodox church art of the 16th–18th century (A. Gronek), Western Ruthenian icons in Polish collections (M. Janocha), the interaction between the iconography of St. Josaphat Kuntsevych, St. Adalbert and St. Stanislaus (M. Łepkowski), the *Myloserdia Dveri* icon as an element of Uniate religious awareness (N. Datko), the painting of the Madonna of Supraśl (W. Załęski), and the icon of the Mother of God from Chełm (O. Remeniaka).

The fifth group, *The Uniate movement in descriptions and interpretations*, consists mainly of papers dealing with an assessment of the significance and function of the Union of Brest: in the light of other unions established with the Roman Church in the 17th and 18th centuries (S. Nabywaniec), according to Bishop Józef Siemaszko (Fr. Jauhien Usoszyn), and as interpreted by 19th century Russian historians (W. Kołbuk). The group (and the volume) ends with an article by W. F. Wilczewski examining the similarities and differences in 18th century visitations of Uniate and Roman Catholic parishes in the Podlasie region.

Marek DERWICH
Institute of History
University of Wrocław

Sylvain EXCOFFON (red.), *Les chartreux et les élites XIIe-XVIIIe siècles. Colloque international du CERCOR (30-31 août 2012)* (Analecta Cartusiana, 298), Saint-Étienne: CERCOR, 2013, ss. 382, il. cz.-b. i kol.

Są to materiały ze zorganizowanej niedawno przez CERCOR konferencji poświęconej związkom i kontaktom między kartuzami a elitami do okresu kasat. Nieobecność badaczy z Europy Środkowej i Północnej sprawiła, że tematyka dotyczyła tylko stosunków w Europie Zachodniej. Warto zwrócić uwagę na bardzo celne i użyteczne podsumowanie P. Paravy, *Conclusions*, s. 367–378, która w ramach tej problematyki wyróżniła: 1. kontakty z fundatorami; 2. wewnętrzną dynamikę kontaktów między elitami i kartuzami, zwłaszcza w okresie ekspansji zakonu oraz jego dostosowywania się do aktualnych potrzeb oraz na niwie intelektualnej; 3. obecność elit wśród kartuzów; 4. kwestię postrzegania się kartuzów jako członków elity.

Ponadto w tomie znajdują się następujące prace: S. Excoffon, *Introduction*, s. 5–16; R. Comba, *Fra gli eremi delle Alpi occidentali e il mondo delle città italiane dalle certose signorili alla certose dei principi*, s. 17–37; D. Le Blévec, *Les cardinaux avignonnais et les chartreuses*, s. 39–50; J. Hogg,